השוחט פרק שני חולין

לז.

מאי כי מהניא חבת הקדש לפסולא דגופיה אבל למימנא ביה ראשון ושני לא או דלמא לא שנא תיקו: **מתני'** השוחט את המסוכנת [6]רשב"ג אומר עד שתפרכם ביד וברגל ר"א אומר דיה אם זינקה אמר ר"ש השוחט בלילה ולמחר השכים ומצא כתלים מלאים דם כשרה שזינקה וכמדת ר"א וחכ"א [8]עד שתפרכם או ביד או ברגל או עד שתכשכש בזנבה אחד בהמה דקה ואחד בהמה גסה [9]בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה שאינה אלא הוצאת נפש בלבד [10]במה דברים אמורים שהיתה בחזקת מסוכנת אבל אם היתה בחזקת בריאה אפי' אין בה אחד מכל הסימנים הללו כשרה: **גמ'** מסוכנת ממאי דשריא וממאי תיסק אדעתין דאסירא דכתיב [1]זאת החיה אשר תאכלו [2]חיה אכול ושאינה חיה לא תאכל והא מסוכנת אינה חיה מדאמר רחמנא [3]נבלה לא תאכל מכלל דמסוכנת שריא דאי ס"ד מסוכנת אסירא השתא מחיים אסירא לאחר מיתה מיבעי ודלמא היינו נבלה היינו מסוכנת לא ס"ד דכתיב [3]וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה הנוגע בנבלתה לאחר מיתה הוא דקרייה רחמנא נבלה מחיים לא אקרי נבלה ודלמא לעולם אימא לך היינו נבלה היינו מסוכנת מחיים בעשה לאחר מיתה בלאו אלא מדאמר רחמנא [4]טרפה לא תאכל מכלל דמסוכנת שריא דאי ס"ד מסוכנת אסירא השתא מסוכנת דלא מחסרא אסירא טרפה מיבעיא ודלמא היינו טרפה היינו מסוכנת ולעבור עליו בעשה ולא תעשה א"כ נבלה דכתב רחמנא ל"ל ומה מחיים קאי עלה בלאו ועשה לאחר מיתה מיבעיא ודלמא היינו נבלה היינו טרפה היינו מסוכנת ולעבור עליו בשני לאוין ועשה אלא מהכא [5]וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו [7]ואמר מר למאי הלכתא אמרה התורה [6] [1]יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב יבא איסור טרפה ויחול על איסור חלב ואי

כי מהניא חבת הקדש לפסולי גופיה. השתא מסקינן דמדאורייתא קמיבעיא ליה אכל מדרבנן מודו דמונין בו ראשון ושני וכן משמע נמי פרק המנחות והנסכים (מנחות דף קכ:) דקאמר עומר [1] עפרא בעלמא הוא אמאי מטמא טומאת אוכלין ומשני בחיבת הקדש תפשוט דבעי ר"ל כו' ומשני (6) קמיבעיא ליה לאורייתא כי אמרינן דרבנן והא דאמר בפ"ק דפסחים (דף כ.) גבי מתו שנמצאת בבשר הבשר טומא אמאי בשר לאתכשר במאי אי בחיבת הקדש אימר דמהני חיבת הקדש לפסולא דגופיה למימני ביה ראשון ושני מי מהני וכ"ת ה"ל תפשוט הא דבעי ר"ל כו' הוה מצי לשנויי [1] הא דר"ל מדאורייתא בעי אלא שפיר מצני שם כגון שהעבירה בנהר ועוד משום דלרב יוסף דלעיל בעי נמי מיניה מדרבנן וא"ת תפשוט דר"ל מדרבי יוסי ב"ר חנינא דאמר משקי בית המטבחים אינו מכשיר ואם מהני חיבת הקדש למימני ביה ראשון ושני מנ"מ בהכשרו וי"ל דנפקא מינה לענין כמה דברים שהיו מביאים בעזרה וגם חולין היו מביאים לאכול עם המנחות והזבחים כדי שיהו נאכלים על השובע כדאמר בהקומץ רבה (מנחות דף כא.):

השוחט את המסוכנת. אפילו לכתחלה שרי ונקט לשון דיעבד משום דבעי למיתני עד שתפרכם: **שאינה** חיה לא תאכל. בריש אלו טרפות (לקמן דף מב.) דרש מהאי קרא דטרפה אינה חיה והיינו לפי המסקנא דשמעתין דלא מיתוקמא במסוכנת:

השתא מחיים אסורה לאחר מיתה מיבעיא. השתא סבר דסתם נבלה מסוכנת היא קודם מיתה ולהכי דייק שפיר דאי קודם מיתה אסורה פשיטא דמיתה לא שריא לה לדפירש בקונטרס ומיד הוה מצי למפרך דלמא אתי קרא לנבלה דלא [2] מכח מסוכנת וכגון שעשאה ניסטרא אלא דעבור עד סוף המסקנא אבל אין לפרש דאפילו אפשר לנבלה שלא היתה מסוכנת מעיקרא מ"מ דייק דמדאסר רחמנא מסוכנת משום דקרובה למיתה כ"ש בהמה שמתה לגמרי דאע"ג דאסר רחמנא טרפה אפ"ה אינטריך לאסור נבלה משום דטרפה מיחסרא אין לפרש

כך דא"כ אמאי [3] פריך במסקנא דלמא אתא קרא להך נבלה דלא אתא מכח מסוכנת מעיקרא כגון שעשאה ניסטרא אלא פשיטא דאין זה קל וחומר דאיסור מסוכנת חמיר דחל מחיים כדאמר בזבחים בפרק מנחת העוף (דף ע.) דלא יליפינן נבלה מטרפה משום דחמירא דאסורה מחיים וא"ת למאי [4]דפריך לי אמרת נמי מסוכנת שריא תקשי אמאי אינטריך קרא לאסור נבלה הא אסורה מחיים משום איסור שאינה זבוחה דרחמנא אמר וזבחת וזו לא נשחטה דממ"נ אף לאחר שנתנבלה איכא עשה דשאינה זבוחה כדמשמע בפרק כל שעה (פסחים דף לו.) וכפ"ק דנזיר (דף ד.) דר"ש אומר האוכל נבלה ביום"כ פטור משום דאין איסור חל על איסור [1] משמע אפילו נתנבלה ביום"כ פטור משום דאין איסור חל על איסור והשתא כשמתה פקעה איסור אחר מן המי אמאי לא חל עליה איסור יום"כ עם איסור נבלה בגת אחת אלא ודאי לעולם איכא איסור דשאינה זבוחה ולהכי לא חייל עליה איסור יום"כ דמחיים נמי הוה בה איסור זה

ואכתי לא פקע [1] ויש לומר דהוה מצי למימר ולטעמיך:

דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת. אין [1] לפרש כהאי דבסמוך **השתא** מסוכנת דלא מחסרא אסורה טרפה מיבעיא. וכ"ת אינטריך לטרפה דלא מחסרא כגון דיתיר כיון דכל יתר כנטול דמי הא נמי מיחסר ונפלה נמי מסוכה כמחסרא: **ודלמא** היינו טרפה היינו מסוכנת. יג) הא פירושו כהאיי דלעיל דהשתא דעי למימר דכל מסוכנת קרי לה טרפה דטרפה לשון מסוכנת כלומר קרובה למות כין מיחסרא כין לא מיחסרא וק"ק דלעיל דפריך היינו נבלה היינו מסוכנת לא קאמר לעבור עליו בעשה ולא תעשה דקאמר הכא: ומה

מאי. לגופיה הוא דאהני אכל דליטמי איהו אחריני לא או דלמא ל"ש: **מתני' עד שתפרכם.** דאי לא מפרכם קיים ליה לרבנן דעבולה נשמתה קודם גמר שחיטתה כדאמרינן בגמרא (לח.): **אם זינקה.** כדרך שהבהמות נוטחות בגרונם [2] והדם מקלח ומזנק בכח: זינוק קילוח: **השוחט בלילה.** [3] בהמה מסוכנת שנריכה פירכוס ולא ידע אי פירכסה: **ולמחר השכים ומצא.** כותלי בית שחיטת הצואר מלאים דם כשרה מפני שזינקה: **וכמדת ר"א.** דאמר לה בזינוק אמרה ר"ש: **אחד בהמה דקה ואחד בהמה גסה.** לריכות פירכוס אם היא מסוכנת: **שפשטה ידה.** בגמר שחיטתה: **ולא החזירה פסולה.** אם היתה מסוכנת לפי שאין זה פירכוס אלא כן דרכה בשעת נאת נפשה אבל גסה לאו אורחה בהכי: **גמ' ממאי דשריא.** ואפילו בפירכוס: ומהדרינן **וממאי תיסק** [1] **אדעתין למיסרי.** דבעי קרא למשרי: **לאו מיה היא.** ואפילו מפרכסת ומנא לן דשריא: **מדאמר רחמנא נבלה לא תאכל.** ופתם נבלה מסוכנת הואי קודם מיתתה: **מכלל.** דקודם מיתה כי הוה מסוכנת שריא דאי קודם מיתה אסירא מזאת החיה לאמר מיתה מיבעיא מיתה מי שריא לה: ופרכינן **דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת.** וקודם מיתה משנסתכנה קרי לה נבלה ואשמועינן רחמנא דקאי עלה [2] בנבלה נמי דאי מזאת לאו הכא מכלל עשה עשה: **מחיים לא איקרי נבלה.** והלכך למה לי לאזהורי עלה דנבלה פשיטא דאיסור מסוכנת להיכא אזיל: **דלמא לעולם היינו נבלה היינו מסוכנת.** כלומר לעולם כדקאמר דנבלה היינו בהמה שנסתכנה ונאסרה קודם מיתה ואפ"ה אינטריך קרא דאילו מחיים איסור מסוכנת עשה בעלמא הוא ואשמועינן קרא דלאחר מיתה קאי נמי בנבלה: **טרפה.** ניקב קרום של מוח (מכ.) או נחתכו רגליה (שם.) ממוסרת היא: **ואי ס"ד מסוכנת.** מחמת חולי דלא מחסרא אסורה דדרשינן שאינה מיה לא תאכל: **מסוכנת.** מחמת טרפות שחסרה היא: **מיבעיא.** דהך טרפה נמי אינה מיה אלא מדאינטריך למיסר טרפה ס"מ מסוכנת מחמת טרפות דמיחסרא אסורה אבל אחר מסוכנת שריא דלא דרשינן שאינה מיה לא תאכל: **ודלמא היינו טרפה היינו מסוכנת.** ואין מחסרא ואין לא מחסרא משעה שאינה מיה טרפה קרי לה דטרפה לשון מסוכנת היא כלומר קרובה למות ואינטריך לעבור עליה בעשה דשאינה מיה ולא תעשה דטרפה: **אם כן נבלה.** דאוקמא לעיל דמשום לעבור עליה בלאו נמי אינטריך: **ל"ל דכתב מחיים.** כשהיא מסוכנת קרייה רחמנא טרפה וקאי עלה בלאו ועשה: **לאחר מיתה מיבעיא.** איסורא דהיכא אזיל: **ודלמא היינו נבלה היינו טרפה היינו מסוכנת.** כלומר אפילו בנבלה שמתה לאחר שנטרפה ונסתכנה מלית מוקמת לה ואפ"ה אינטריך ולמיקס עלה לאחר מיתה בשני לאוין לאו דנבלה ולאו דטרפה ועשה דחיה אכול. **ואמר מר.** בזבחים בפרק חטאת העוף (דף ע.): **למאי הלכתא.** כלומר האי ואכל לא תאכלוהו לא צריך דהא כתיב (ויקרא ג) כל חלב וכל דם לא תאכלו ומשום דנתנבלה או טרפה מי אזיל ליה איסור חלב ולמאי אינטריך אלא התורה אמרה דחייב משום שני לאוין משום לאו דחלב ומשום לאו דטרפה דלא תימא אין איסור חל על איסור: אי

דהשתא דעי למימר דקודם מיתה משנסתכנה קרי לה נבלה אינטריך לטרפה דלא מחסרא כגון דיתיר כיון דכל יתר כנטול דמי הא נמי מיחסר ונפלה נמי מסוכה כמחסרא: **ודלמא** היינו טרפה היינו מסוכנת. יד) הא פירושו כהאיי דלעיל דהשתא דעי למימר דכל מסוכנת קרי לה טרפה דטרפה לשון מסוכנת כלומר קרובה למות כין מיחסרא כין לא מיחסרא וק"ק דלעיל דפריך היינו נבלה היינו מסוכנת לא קאמר לעבור עליו בעשה ולא תעשה דקאמר הכא: ומה

מסורת הש"ס

1) גי' רש"ל ורש"ל רבנן נמלאל. 2) (לקמן לח:). 3) (לקמן מב.). 4) זבחים ט. (לקמן קג.). 5) דפרשיות. 6) (ויכין תוס' לקמן קכ. ד"ה מה וכו'). 7) (לקמן לח:).

תורה אור השלם

1. דברו אל בני ישראל לאמר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ: ויקרא יא ב
2. לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכר לנכרי כי עם קדוש אתה ליי אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו: דברים יד כא
3. וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה הנגע בנבלתה יטמא עד הערב: ויקרא יא לט
4. ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכון אתו: שמות כב ל
5. וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלהו: ויקרא ז כד

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה כי מהניא וכו' ומשני כי קמיבעיא:

מוסף רש"י

בהמה דקה שפשטה ידה. אחר שחיטתה, ולא החזירה פסולה. אסורה, דבהמה מסוכנת היא ותיתה מיתתה עד שתפרכם ואם לא פירכסה היא ממתה קודם שחיטה, ופיטום יד לדקה אינה אלא הוצאת נפש, אבל נפה בין פסטה ולא כפפה בין כפפה ולא פסטה פירכוס היא וכשרה (עז"ז 38.). זאת החיה. קרי ביה זאת חיה (לקמן מב.). למאי הלכתא. יאכל לא תאכלוהו למה לי דמתניה בחלב טרפה, הא בחלב כשרה נמי כותחרו, כל חלב יכל דם לא תאכלו, אלא הכתוב אומרה כו', ואלא ואכל לא תאכלוהו משום דלאו דנבלה אזהרינהו ואשמועינן דיחול על איסור חלב, אע"ג דאיסור חלב קדים מסבולה (לקמן לב.), ומשום אכל לא תאכלוהו דפרש כי נבלה ומרייב לחייב אחר אחלבי משום חלב ומשום נבלה ומשום טרפה, אלא תאמר אין איסור נבלה טרפה חלים על איסור חלב שקדם לכולם (זבחים ע.).

עין משפט נר מצוה

קיב א ב מיי' פ"ד מהל' מאכלות אסורות הל"י"ד (כו) סמג לאוין קלד טוש"ע יו"ד סי' ח סעיף ג (ב):
קיג ג מיי' שם פ"ז הל"ב:

שיטה מקובצת

א) יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב נ"ב עי' תוס' כריתות דף כב ע"א: ב) נופחות בגרונם לאחר שחיטה והדם מקלח: ג) השוחט בלילה בדאמרי' בפרקין דלעיל השוחט בלילה שחיטתו כשרה בדיעבד אבל לכתחלה לא הס"ד ומה"ד בהמה סוסנת שצריכה פרכוס וכו': ד) ומאי תיסק אדעתך למיסרא דבעית קרא למשריה: ה) ואשמע' רחמנא דקאי עלה נמי בלאו דאי מזאת החיה לאו: ו) דקאמר נותר ופדה עפרא בעלמא הוא כו' דבעי ר"ל וכו' ומשני כי קא מיבעי' ליה דאורייתא כו': ז) ה"מ לשנויי דריש לקיש: ח) דלמא אתא קרא לנבלה דלא אתא מכח סוסנת קודם מיתתה כגון שעשאה ניסטרא: ט) דא"כ מאי פריך במסקנא דלמא אתא קרא להך נבלה דלא הויא מסוכנת מעיקרא: י) משום דאין איסור חל על איסור ומשמע אפי' כו'. וגי"ב רש"י כריתות דף כב ע"א ע"ש: יא) אין פירושו כההיא דבסמוך: יב) האי פירושו כההיא דלעיל:

רבינו גרשום

שמא לא יאכל אלא מסיפא כל שהוה יאכל בשר כו' כלומר לרבות עצים ולבונה כו"ב דמקבלין טומאה. כלומר עצים של מערכה: ומאי תיסוק אדעתין דאסירא. כלומר מינה תלמד ומאי תיסק אדעתין דאסירא: זאת החיה אשר תאכלו. כלומר למה אמרת מאי תיסק אדעתין דאסירא דכתיב זאת החיה אשר תאכלו כו': ומחיים בעשה. כלומר חיה אכול (שאינה חיה לא תאכל) טרפה מיבעיא: כלומר דמוחסרא כגון ניטל הטחול (ל) ניטלו הבליית ניטל ידך וחלל שלה: ולעבור עליו בעשה ולא תעשה. כלומר בעשה חיה אכול לא תעשה ובשר בשדה טרפה לא תאכלו:

(ל) הדבר ל"ש דכל כגיטל הטחול לו דנטלו הבליות תנן בהדיא דכפרה ונתלה דעיים הוא ה"ל ניטל הכנד ולא נמחיר דומיה לגים לו שנטלו נותת הנדון ניטל הידך וכו':

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com